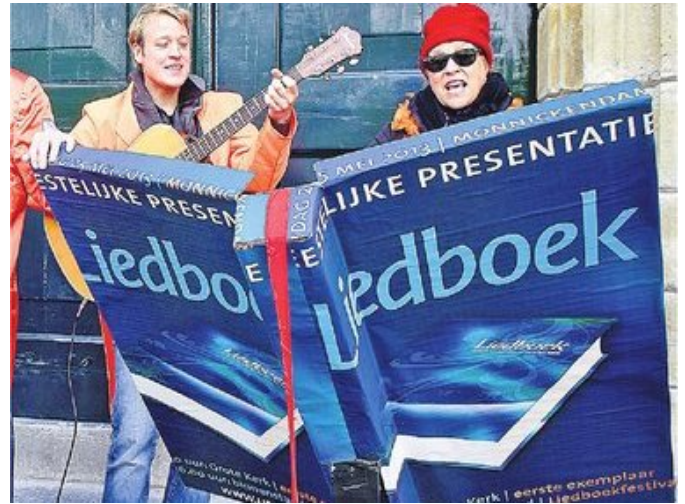

Auteursrecht is streng voor kerken

Geplaatst: 1 maart 2014 10:34, laatste wijziging: 1 maart 2014 10:35

Willem Balfoort • advocaat, gespecialiseerd in intellectueel eigendomsrecht

Het gebruik van de onlineversie van het nieuwe Liedboek mag dan een stuk goedkoper worden, de Auteurswet blijft streng voor oneigenlijk gebruik. En er mag meer niet dan je zou denken. Voor kleinere gemeenten lijkt het onmogelijk om aan de regels te voldoen.

Een grote meerderheid van de religieuze liederen is auteursrechtelijk beschermd. Om voor die bescherming in aanmerking te komen, moet een 'werk' volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie 'een eigen intellectuele schepping van de auteur van het werk' zijn. Dit criterium is vrij ruim, waardoor vrijwel alle (geestelijke) liederen eronder zullen vallen.

Dit betekent dat zonder toestemming van de auteur het lied in principe niet mag worden gezongen, opgenomen of afgedrukt.

Sinds 1973 kent de Auteurswet echter een uitzondering op deze hoofdregel. Om kerken en andere religieuze instellingen tegemoet te komen, heeft de Nederlandse wetgever in artikel 17c van de Auteurswet bepaald: 'Als inbreuk op het auteursrecht op een werk van letterkunde of kunst wordt niet beschouwd de gemeentezang en de instrumentale begeleiding daarvan tijdens een eredienst.' De Europese wetgever heeft in navolging van de Nederlandse wetgeving in 2001 bepaald dat deze regel in beginsel voor de gehele Europese Unie geldt.

spelregels

Toch geeft deze bepaling kerken geen vrij spel als het gaat om de liedkeuze. De uitzondering geldt alleen voor 'gemeentezang en de instrumentale begeleiding daarvan tijdens een eredienst'. Voor ieder gebruik van liederen buiten de eredienst moet dus wel vooraf

toestemming aan de auteur gevraagd worden. Aan die toestemming kan de auteur een (financiële) vergoeding verbinden.

Ook een voor- en naspel vallen niet onder de uitzondering. Bovendien ziet de uitzondering alleen op het 'live' zingen en begeleiden. Een opname op cd of cassettebandje, maar ook een uitzending via kerkteléfono of via internet vallen dus niet onder de uitzondering.

Ook het uitgeven van bladmuziek, liedboeken, bulletins of programmaboekjes met integrale liedteksten, of het weergeven van de tekst op een beamer kan niet plaatsvinden zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Ten slotte is het niet toegestaan vooraf opgenomen liederen af te spelen tijdens de dienst – een praktijk die voor (zeer) kleine kerkelijke gemeenten op dit moment niet ongebruikelijk is.

deelllicenties

Er zullen heel wat plaatselijke kerken zijn die op dit moment met regelmaat inbreuk maken op auteursrechten van de schrijvers en componisten van religieuze liederen. Misschien zou dit ook niet tot verwondering moeten leiden. Vooral voor kleinere gemeenten lijkt het vrijwel onmogelijk aan alle regels te voldoen. Toch is het van belang naleving van de wetgeving na te streven.

Om de digitale versie van het Liedboek te mogen gebruiken, moet een gemeente een licentie afnemen. De kosten hiervan lopen op van circa 60 euro per jaar voor een gemeente met minder dan vijftig bezoekers, tot bijna 500 euro voor de kerken met meer dan vijfhonderd bezoekers.

Voor veel gemeenten (en scholen of verenigingen) blijven het stevige bedragen.

De huidige licentiekosten vormen echter geen rechtvaardiging om inbreuk te maken op auteursrechten.

Via organisaties als de 'Christian Copyright Licensing International' (CCLI) kunnen de auteursrechten voor geselecteerde liederen worden afgekocht (met name Opwekking en delen van de Evangelische Liedbundel en Op Toonhoogte). Het aanvragen van een licentie via CCLI is relatief eenvoudig. Voor andere liederen moet men bij andere uitgevers terecht; er zijn ook liederen die niet eenvoudig te vinden zijn.

Reden temeer om met alle betrokken partijen in discussie te gaan en een goed licentiesysteem op te zetten, zodat de gemeentezang boven het juridische rumoer uit kan stijgen.